

8. Taoistické kultury

→ klasifikace

- škola Nebeských mistrů (天師 tianshi / tchien-š')
- škola Nejvyšší čistoty (上清 shangqing / šang-čching)
- škola Posvátných klenotů (靈寶 lingbao / ling-pao)
- škola Pravé jednoty (正一 zhengyi / čeng-i)
- škola Dokonalé pravdy (全真 quanzhen / čchüan-čen)

→ Základní rysy společné všem taoistickým kulturám:

- zjevené posvátné texty
- „talismany“ 符 fu, magické „mapy“ 圖 tu / tchu
- panteon, kosmologie, paralela kosmos - lidské tělo
- liturgie, funkce taoistického kněze 道士 dao shi / tao š'
- taoistické vs. „lidové“ kultury
- úsilí po dosažení nesmrtelnosti („stát se nesmrtelným“ – 仙 xian / sien)
- meditační techniky (práce s „životní energií“ *qi*)

→ 想爾 xiang er / siang er -- komentář k dílu Laozi

Laozi: Ten, kdo je arogantní pro své bohatství a postavení, sám na sebe přivádí pohromu.

Kom.: Pokud se z esence zformují duchové [pěti vnitřností], a ještě zůstane přebytek yangové energie (*yangqi*), je třeba se zabývat péčí o sebe sama, uzavřít mysl (*xin*) a zbavit se tužeb. Není možné se s arogancí dopouštět podvodu na yinovém [protějšku]. Pokud [člověk] arogantně podvádí, vzápětí následuje pohroma. Dále podle vnějšího vysvětlení (*waishuo*) [této pasáže] ten, kdo má moc a je arogantní pro své bohatství a postavení ve světě, sám na sebe přivádí pohromu.

Když člověk zamýšlí něco podniknout, nejprve [svůj záměr] musí zvážit podle příkázání Daa, v klidu se zamyslet nad tím, zda jeho úmysl není v rozporu s Daem. Teprve potom může začít jednat a Dao života ho neopustí.

[Člověk se má] usilovně držet víry v dokonalost Daa, odvrhovat falešné vědění a chránit svou původní jednoduchost. Nemá myslet na nic jiného, široký prostor v jeho mysli má být [naplněn] výhradně důvěrou v Dao. Touha [člověka] má být jako led v údolí, jenž touží plynout na východ a navrátit se do moře.

„Pokud se vládce drží pravého zákona a modeluje [své jednání] podle Daa, přimkne se k němu celý svět [...] vládci náleží vytrvale praktikovat Dao, a tak ho rozšiřovat mezi své správce i mezi lid. Není pravda, že pouze taoisté [tj. příslušníci kultu] mohou praktikovat [Dao], kdežto vládce se to netýká. Vládce nejvyšší moudrosti, který činí Dao svým učitelem a své jednání dokonalým, jeho [Daa] učením proměňuje celý svět“.

→ sociální kontext fungování taoistických kultů

Zhuangzi 1:

Jian Wu chtěl, aby mu Lian Shu něco vysvětlil: „Slyšel jsem Jie Yuovu řeč, byla velká a k ničemu určitému nesměřovala, šla a šla, nikdy nevracela. Byl jsem fascinován jeho řečí, připadala mi jako Mléčná dráha, bez hranic, velkolepá, vzdálená čemukoliv lidskému.“

Lian Shu řekl: „O čem hovořil?“

„O tom, že v dalekých horách Gushe prý žije božský člověk (*shenren*), svaly a kůže jako led a sníh, jemný a spanilý jako panna. Neživí se žádným s pěti druhů obilí, dýchá vítr a pije rosu, sedlá oblaka, zapřahá větrné draky a s nimi se vydává za hranice čtyř oceánů. Jeho duch je tak pevný a soustředěný, že jím odvrátí všelijaké náказы a úroda dozraje. [...]“

Shenxian zhuan:

Ge Xuan kdysi pobýval u někoho jako host, když procházel Wukangem. Hostitel byl nemocen a zavolal si spirituální médium, aby pro něho přivolalo na pomoc božstvo, kterému přinášel obětiny. Božstvo prostřednictvím média přikázalo Ge Xuanovi vypít trochu piva a chovalo se k němu hrubě. Ge Xuan se rozhněval a zvolal: „Jak se opovažuješ, odporný démon!“ Ge Xuan pak přikázal Pěti hrabatům, aby ono božstvo zatkli, vyvlekli ven, svázali ho a zbičovali ho. Médium následně vyšlo ven jakoby taženo neviditelnými silami. Na dvoře obejmulo kůl, spadl z něj oděv, ozýval se zvuk bičování a po zádech se mu řinula krev. Božstvo potom hlasem démona vycházejícím z úst média prosilo Ge Xuana o milost. Xuan řekl: „Pokud ti prominu tento hrdelní zločin, vyléčíš nemoc toho člověka zde?“ „Ano“, řeklo božstvo skrze médium. „Dobře, máš na to tři dny. Pokud se tento muž do té doby neuzdraví, přijdu a zatočím s tebou.“ Médium bylo následně propuštěno a muž se zotavil ze své nemoci.

Shenxian zhuan:

V blízkých i vzdálenějších místech lidé zakládali chrámy Mao Yingovi a sloužili mu. Rozmlouval s nimi zpoza zástěny. Občas se přemísťoval na běžném koni, jindy se proměňoval v bílého jeřába. Když byl někdo nemocný, odebral se do Mao Yingova chrámu a žádal o požehnání. Vždy si sebou přinesli deset natvrdo uvařených vajec, která vložili za zástěnu. Mao Ying je okamžitě vyhazoval zpět. Lidé si je sebrali a odnesli domů, kde je otevřeli. Pokud uvnitř nebyl žádný žlutek, znamenalo to, že se dotyčný uzdraví. Pokud byla uvnitř hlína, znamenalo to, že zemře. [...]